

„SONDERWEG“ ČESKÉHO ANTISEMITISMU?

Nacionalismus, národnostní konflikt a antisemitismus v české společnosti
na konci 19. století

Michal Frankl

Český antisemitismus bývá v historiografii obvykle spojován s česko-německým národnostním konfliktem a s postavením Židů mezi Čechy a Němci. Nepřátelství českých nacionalistů vůči Židům mělo mít původ v proněmeckých postojích židovské menšiny. Formování českého antisemitského hnutí ve skutečnosti souviselo s proměnami českého nacionalismu a s jeho obratem k integrálnímu nacionalismu operujícím s obrazy nepřítele a teoriemi spiknutí. Vzestup českého antisemitismu byl urychlen především štěpením české politické scény a volbami v roce 1897, kdy se poprvé volilo podle omezeného všeobecného volebního práva a kdy byli zvoleni první sociálně-demokratičtí poslanci. Volby byly doprovázeny antisemitskou propagandou ze strany mladočechů, dominantní české nacionalistické politické strany, křesťanských sociálů a dalších politických stran, které mobilizovaly voliče proti údajnému ohrožení národní integrity ze strany sociální demokracie, která měla být pouze nástrojem židovského spiknutí. Vzestup českého antisemitismu v posledních letech 19. století byl způsoben především radikalizací nacionalismu a politickým štěpením, nikoli česko-německým národnostním konfliktem.